

Stavba slova a pravopis (1)

https://zcsol.cz/index.php?s=stranky_predmetu/e_learning/ucebnice_cj/cj6_zdvojene_souhlasky

Pamatuj

Při odvozování vzniká pomocí přípony (bruslař → bruslař-ka), předpony (starý → pra-starý) nebo koncovky (havran → havran-ř) nové slovo, jehož význam můžeme vysvětlit ze slova, ze kterého vzniklo (bruslařka – bruslíř žena, prastarý – velmi starý, havraní – týkající se havrana).

Koncovka se většinou nestává součástí nově vzniklého slova.

Při odvozování vznikají na hranicích kořene a předpony nebo přípony skupiny hlásek se složitějším pravopisem:

- zdvojené souhlásky
- skupina -nn-
- přípony -ský, -cký (-ští, -čtí)
- skupiny -bě-, -bje-, -vě-, -vje-, -pě-
- skupina -mě-, -mně-
- předpony s-, z-, vz-

A) Zdvojené souhlásky se mohou ve slovech vyskytovat v místě styku

- předpony s kořenem (např. bez-zubý, roz-zuřil, od-dechl si)
- a
- přípony s kořenem (např. dobříš-ští, kamen-ný, černoš-ští, babič-čin)

Dědeček si po naší zprávě oddechl, rozzářil tvář a potěšil nás svým bezzubým úsměvem.

1. Rozlož slova bezzubým a oddechl na kořen, předponu a příponu (koncovku).

2. Najdi v souvětí všechna slovesa.

3. Jak bys při psaní (např. na konci řádku) rozdělil/a slova oddechl a rozzářil?

Doplň hlásky:

ne j/jj edovatější houba, ne j/jj vyšší vyznamenání, brzké o d/dd avky, ne j/jj asná minulost, o d/dd enek rostliny, postupovali ne j/jj ednotně, o d/dd aluje práci, o d/dd olává nátlaku, ne j/jj ižnější země, o d/dd aný sloužící, ne j/jj ízlivější připomínka, o d/dd ůvodnil pravopis, nepo d/dd ajná látka, o d/dd ělit část.

- zdvojená hláska může vzniknout také při skloňování nebo časování (racek – 1. p. č. mn. raci, zlomit – rozkaz. zlomte!)

Doplň hlásky:

o d/dd álil rozhodnutí, chránění říční ra c/cc i, be__ubá dáseň, poletující ra c/cc i chechtaví, červení říční ra c/cc i, uklouzl po pe c/cc e, nepovolený o d/dd ech, uvědo m/mm e si po d/t statu problému, be z/zz ásadový člověk, černo š/šš tí tanečníci, ne j/jj istota živobytí, pů l/l itrová sklenice.

Zdvojené souhlásky vyslovujeme ve většině případů jako jednoduché (např. ranní, Anna).

Jako zdvojené je vyslovujeme jen v případech, kdy by mohlo dojít k nedorozumění, případně tam, kde by se slovo příliš vzdálilo od základního znění (např. seznamme se, kukaččí).

nejjasnější (nejvíce zářivý)

(v) pecce (od pecky)

křeččí (od křečka)

plašší (být plachý)

nejasnější (zamotanější)

(v) pecce (od pecky)

křečí (bojoval s křečí v noze)

plaší (plašit ptáky)

Doplň hlásky:

Zakoupil si půl litrovou láhev vody. Boxer se po vítězném zápase smál bežným úsměvem. Sleva lákala na zlevněný dvoazýčný slovník. Po dal se přicházejícímu spánku. Po důstojník promarnil šanci na povýšení. Nezdálo se, že by mu to jakoli vadilo. Lehl si na měkolouku. Žárovky se rozářily. A potom děti šouply nebohou babičku do pecce. V pecce byla vyřezána zmenšenina zámku.

Spoj neúplné slovo se správnou skupinou hlásek na doplnění:

<https://wordwall.net/cs/resource/24603588/zdvojen%C3%A9-souhl%C3%A1sky>

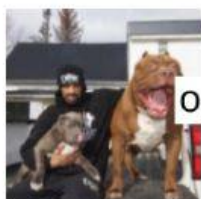
ro_ypaný cukr

- A z
- B zz
- C zs

ne_krásnější hádanka

- A j
- B jj

o_aný přítel

- A d
- B dd

nej_dravější šelma

- A j
- B jj

ro_uřený býk

- A z
- B zz

hokejový o_íl

- A d
- B dd

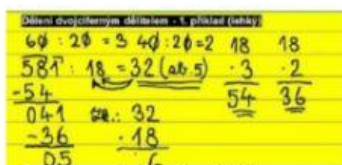
po_ůstojníková uniforma

- A d
- B dd

be_ubý úsměv

- A z
- B zz

ne_ednodušší postup

- A j
- B jj

koňská po_kova

- A d
- B dd